

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Posudek oponenta

Autor práce:

Mgr. Tomáš Říčka

Název práce:

Vliv hospodářské politiky na právní řád České republiky v období transformace

Vedoucí disertační práce:

doc. JUDr. Petr Pithart, dr. h. c

Oponent práce:

doc. JUDr. PhDr. Ilona Bažantová, CSc.

Autor disertační práce si vybral téma: Vliv hospodářské politiky na právní řád České republiky v období transformace, přičemž se práce zaměřila zejména na období let 1990 – 1994. Ačkoli se v letech 1990 – 1992 jednalo o Československo, autor ve svém výzkumu akcentuje jen „českou část“.

Práce je aktuální a potřebná i v současné době, ať již z hlediska stále ještě nedokončených ekonomických reforem, ale i z hlediska patřičného historického odstupu a zhodnocení jedné etapy hospodářsko-politických opatření. Obsahově je práce věnována problémům hospodářské politiky, jaká byla, z čeho vycházela, kam směřovala a jejímu vlivu na právní řád, resp. právní instituty.

Práce je členěna na úvod, závěr a sedm kapitol vlastního textu a seznam pramenů a použité literatury.

První kapitola o ekonomii se věnuje základnímu vymezení ekonomie jako pozitivní vědy, která může být použita pro analýzu konkrétních společenských jevů. Přehled nových ekonomických směrů přispívá k lepšímu pochopení společenských jevů a využití mezioborového přístupu. Druhá kapitola o právu vymezuje základní právní pojmy, popisuje vliv spravedlnosti na institucionální uspořádání společnosti a motivace chování jedinců. Další kapitola o hospodářské politice se věnuje klíčovým faktorům ovlivňujícím tvorbu hospodářské politiky, dále jsou uvedeny charakteristiky vybraných zemí s důrazem na

analýzu prováděné hospodářské politiky v Německu, které ukazují dopady dobře, resp. špatně prováděné hospodářské politiky.

Čtvrtá kapitola popisuje výchozí situaci před rokem 1989, a to jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Pátá kapitola o transformaci se věnuje konkrétním procesům v Československu, resp. ČR, jejich popisu, výsledkům a zhodnocení. V šesté kapitole jsou analyzovány neekonomické faktory ovlivňující hospodářskou politiku a právní řád a krátce je pojednáno o vlivu byrokracie a zájmových skupin na tvorbu pravidel. Poslední kapitola je věnována fenoménu práva v transformující se české společnosti.

Hlavním cíle práce bylo prozkoumat, jaký vliv na tvorbu pravidel v ČR měla hospodářská politika v období transformace, identifikovat její subjekty a reálné provádění včetně mezinárodního kontextu a možných vzorů a inspirací. Dílčí cíle práce se týkaly existence adekvátních nástrojů na analýzu transformačních jevů a použitelnosti nových metod, které ekonomická teorie nabízí při analýze společenských procesů. V tomto sub-cíli vidím největší přínos a originalitu disertační práce. Práce se snaží ukázat možnosti mezioborového přístupu a v historickém kontextu nastínit další využití těchto nástrojů při zkoumání institucionální jevů ve společnosti, příp. konkrétních právních institutů. Zcela jasně se tedy musí jednat o multidisciplinární přístup, kdy ekonomickými analytickými nástroji posuzujeme právní instituty v době jejich vzniku, ve vývoji a v praktickém působení.

Samotné téma je správně uchopeno multidisciplinárním ekonomickým, historickým a právním pohledem, využito je metody historicko-deskriptivní s použitím statistických údajů a komparativní, v závěrech práce a v hodnocení jednotlivých problémových okruhů uchazeč použil metodu analytickou. Autor na základě vlastního textu práce, pramenů a literatury dochází k vlastním, argumentačně podloženým závěrům. Lze konstatovat, že cíle práce byly splněny. Originalita práce spočívá v aplikaci ekonomických teorií a metod na společenský a právní kontext české transformace. Práce však měla být doplněna statistickými přílohami, které by rozvíjely a doplňovaly zkoumanou materii.

Více jak 170 stran vlastního textu práce je zpracováno s korektním vědeckým aparátem (citace, odkazy a seznam literatury atd.) a splňuje tak i po formální stránce podmínky kladené na tento typ prací. Autor čerpal z české relevantní literatury a pramenů jak ekonomických, tak i právních a je nutno vyzdvihnout, že se vypořádal s mnohdy protichůdnými zde obsaženými hodnoceními české transformace a jejího právního kontextu (např. Šulc, Sojka, Mlčoch na straně jedné a např. Holman, Klaus, Tříška, Loužek na straně opačné). Při redakci konečného textu autor přehlédl jak občasné pravopisné chyby, především interpunkci, tak např. na str. 18

špatné uvedení oficiálního českého překladu díla Adama Smitha „Pojednání o podstatě a původu bohatství národů“, a nikoli *Pojednání o podstatě a původu bohatství mezi národy*.

Práce je čtivá, i když někde sklouzává až k žurnalistickému slohu (např. na str. 175 „nevyužili jsme potenciálu a kapitálů, který ... ležel na našich hranicích“) také osobní vzpomínky a „memoárové“ poznámky se do tohoto typu vědecké práce nehodí.

Při ústní obhajobě by měl uchazeč zhodnotit, které konkrétní právní instituty – jejich zakotvení a aplikace – byly v transformačním období úspěšné a které naopak považuje za chybu, ať již v rámci aplikace nebo i proto, že nebyly zakotveny vůbec.

Práci i přes uvedené výtky hodnotím jako dostačující, splňující obsahové i formální náležitosti kladené na tento typ vědecké kvalifikační práce a doporučuji po úspěšné obhajobě disertační práce Mgr. Tomáši Říčkovi udělení titulu Ph.D.

V Praze, 18. 9. 2011

Doc. JUDr. PhDr. Ilona Bažantová, CSc.

Katedra národního hospodářství
Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze